

SALIH TRAKO
(Sarajevo)

HUDUDNAMA ČIFTLUKA KIZLARAGE MUSTAFE
IZ 1591. GODINE NA KOJEM JE OSNOVAN
MRKONJIĆ-GRAD¹

O vakufu kao vjersko-socijalnoj ustanovi pisano je kod nas u više navrata². Da jedno uvakufjenje bude pravno valjano potrebno je između ostalih uvjeta i to da objekti koji se vakufe budu puno vlasništvo vakifovo. Ti objekti, kada je riječ o nekretninama (a u najviše slučajeva to su bile nekretnine), morale su biti, prije vakufjenja, identifikovane od strane sudskih organa i ubilježene kao vlasništvo određenog lica koje želi da ih uvakufi. Nadležna sudska vlast koja, postupa po naredjenju vlasti više instance, formira komisiju sastavljenu od uglednih građana, ljudi od povjerenja, nosilaca vlasti i pouzdanih poznavalaca mjesnih prilika i kraja u kojemu se nalazi zemljište koje vlasnik želi uvakufiti, sa zadatkom da tačno i precizno utvrdi i zavede granice.

Pred nama je dokument o jednom takvom slučaju. Radi se, naime, o hududnami — dokumentu o utvrđivanju međa i navođenju granica čiftluka visokog carskog činovnika u Istanbulu hadži-Mustafe, koji je svojim sposobnostima u carskoj službi dostigao položaj kizlar-age, i kada se obogatio na tom visokom položaju, između ostalih uvakufjenja, osnovao je i bogat vakuf u svom rodnom mjestu Gornjoj Kloki, gdje

¹ Prema organizaciji osmanskog sultanskog dvora, položaj »kizlarage« ili »darusseade-age« imao je visoki vezirski rang, tačnije, kizlar-aga je bio po rangu treća ličnost na dvoru, odmah iza »sadrizama« i »šejhulislama«, a ispred »kapu-age« i »silahdarage«. Pod njegovim nadzorom bila je cjelokupna organizacija sultanskog dvora. Uz to, on je bio »nazir« (nadzornik) carske hazine (riznice) i carskih vakufa. Nadalje, obnašao je i druge povremene dužnosti kao npr.: obavještavao je velikog vezira (sadrizama) o sultanovoj smrti; ustoličavao je care-

vića (koji treba da zauzme prijesto), uz asistenciju silahdarage, na carsko prijestolje i proglašavao ga carem; prilikom carske ženidbe bivao je carski »vekil« (opunomoćenik) itd. Više vid.: Islam An-siklopedisi, Istanbul 1955., Cilt VI, s. 786—787.

² Vid.: Abduselam Balagija, *Uloga vakufa u verskom i svetovnom prosvjećivanju naših muslimana*, Beograd 1933, 111; Mehmed Ali Čerimović, *O vakufu*, Sarajevo 1935, 62; Mehmed Begović, *Vakufi u Jugoslaviji*, Beograd, SAN 1963, 101.

danas leži Mrkonjić-Grad, i tim uvakufljenjem udario temelje gradskom naselju nazvanom Jajce Jenidže (Yaytse Yenice) — Novo Jajce, koje će kasnije biti nazvano Varcar-Vakuf i najzad, 1924. g. i sve do danas Mrkonjić-Grad.

Na osnovu ovoga dokumenta, u kome se decidno navode granice (granični lokaliteti i međašni biljezi) čiftluka koji je carski kizlaraga hadži Mustafa posjedovao prije uvakufljenja i za koje je morao ranije dobiti *temlik-namu* — darivnicu (carski dokument kojim mu se dodjeljuje imanje u puno vlasništvo), a to je uvjet za pravnu valjanost vakufljenja (jer se samo puno vlasništvo po šerijatskom zakonu može vakufiti), mogu se rekonstruisati granice i prostorno sagledati taj veliki čiftluk koji je djelomično uvakufljen i na kome je nikao Mrkonjić-Grad.³⁾

³ Vakufnama, tačnije fotokopije ovjerenog prepisa vakufname kizlarage Mustafe iz 1591. g., kojom je uvakufio određeni imetak (novac) i nekretnine u današnjem Mrkonjić-Gradu (gdje je nekada ležalo njegovo rodno mjesto, selo Gornja Kloka) i tako udario temelje gradskom naselju, čuvaju se u Gazi Husrevbegovoj biblioteci u Sarajevu, zavedene pod br. 263. Iz ovog prepisa vakufname (koji važi kao original jer je sudski ovjeren), vidi se da je vakufnama legalizovana u Istanbulu u prvoj dekadi mjeseca džumada II 1003 = 11—20. II 1595. g., dakle oko četiri godine iza ustanovljenja granica Kizlaragina čiftluka i sastavljanja ove »hududname«. Prema tome ovjerenom prepisu Kizlaragina vakufnama je pripremljena za publikovanje u posebnoj knjizi vakufnama XVI vijeka koja će izaći u izdanju Orijentalnog instituta u Sarajevu. Iz ove vakufname doznajemo, između ostaloga, i ovo:

Veliki legator (vakif) svoga rodnog kraja, današnjeg Mrkonjić-Grada, Mustafa-aga sin Mehmed-bega sina Abdulvedudova i Aiše-hatun, rođen je u selu Gornja Kloka, koje je još u njegovo doba, koncem XVI stoljeća (njegovim vakufljenjem imetka i objekata koji će omogućiti da to selo postane gradsko naselje), postalo kasaba i nazvano Yaytse Yenice (Jajce Jenidže) — Novo Jajce, kasnije nazvano Varcar-Vakuf i najzad Mrkonjić-Grad. Zasada ne znamo sigurno kako je Mustafa-aga dospio na tako visok položaj, da postane kizlaraga — po rangu treća ličnost na carskom dvoru. U vakufnami se ističe da je uz ostale vrline posjedovao solidno poznavanje arapskog jezika

i šerijatskog prava, u čemu je nadmašavao mnoge velikodostojnike svoga vremena. Očito je da je morao završiti visoke škole. U svom rodnom mjestu Gornja Kloka podigao je i uvakufio: džamiju, mekteb, karavansaraj za besplatno noćivanje i ugošćavanje putnika, han od dvadeset soba, dvadeset i četiri dućana, jednu pekarsku furunu (pekaru) i 674.100 akči gotova novca, te jedan broj knjiga.

Ova vakufnama nije jedini izvor za ova njegova uvakufljenja. Tu na prvo mjesto dolaze popisni defteri, naročito opširni (detaljni, mufasal).

U mufasal-defteru iz 1008—9/1600. g. (fotokopije u Orijentalnom institutu u Sarajevu) popisano je 14 (četnaest) naseljenih mjesta u tadašnjoj nahiji Trebava (Danas postoji selo Trijebovo kod Mrkonjić-Grada) i stanovništvo tih naselja sa poreskim zaduženjima i drugim relevantnim podacima. Tako je ovdje upisano: *Mošijovci*, selo (u kome je tada bilo 12 hrišćanskih baština); *Laznica* (!), drugi naziv Ponor sa zeminom *Dobro Poljice* (sa 8 hrišćanskih baština); *Papratnica*, drugi naziv *Vrh Kloka* (sa 11 hrišćanskih baština i 9 domaćinstava, od kojih je jedno muslimansko); *Jezerce* (sa 4 hrišćanske kuće i Zemin Jusuf halife, imama džamije Kloke); *Donja Trebava* (sa 9 hrišćanskih baština); *Gornja Trebava* (22 muslimanske i hrišćanske baštine, jedan zemin i 8 kuća); *Srednja Trebava* (3 zemina i 2 baštine); *Donja i Gornja Plavnica* (4 muslimanske i 5 hrišćanskih baština, te 2 hrišćanske kuće); *Dabrica*, mezra, (na kojoj su 2 baštine); *Gornja Kloka*, selo (12 baština, 2 muslimanske i 10 hrišćanskih, te još 3 hrišćanska domaćinstva);

Ovaj dokument — hududnama sačuvao se u originalu koji se čuva u Gazi Husrevbegovoj biblioteci u Sarajevu (pod br. 82 (299)). Mi ga objavljujemo u dešifrovanom i prepisanom obliku sa prevodom, a uz to dajemo i faksimil originala.

Gornja Kloka, kasaba (sa popisom 70 imena starješina kuća muslimanskog stanovništva). Među njima je imam i mujezin Kizlaragine džamije u kasabi Gornja Kloka, 56 oženjenih i 12 mudžerada); *Mezre Lednice i Šilek Polje* (ranije nepopisane — haridž ez defter) te ispaše *Pustine, Poljane, Ječmište i Lisina* (ranije nepopisane — haridž ez defter).

Posebno su zanimljive bilješke date uz neka naselja u ovom defteru. U njima se konstatuje stanje iz prethodnog deftera i eventualne promjene ako su nastale između dva popisa. Tako se ovdje za selo Gornja Trebava doslovce kaže: »Spomenuto selo je upisano kao derbendžijsko. Između tvrđava Banje Luke i Jajca na rastojanju od dva konaka hoda poznati su klanci (derbendi) Međugvozdje i Trebava i njih treba na svaki način čuvati. Kadija Kobaša je uputio predstavku (arz) Visokoj Porti pa je u drugoj dekadi mjeseca džumadalüla 970 (6—16. I 1563) došao carski ferman da se spomenuto selo upiše kao »derbend«, da njegove 33 kuće plaćaju filuriju, a da spomenuti »derbend« čuvaju da se ne bi događale štete imovini i životima putnika, s tim da se štete koje se dogode od njih naknade. Za njihovu službu oni se opraštaju od kuluka, čerahorluka (građevinskih radova), kurekčiluka (veslarenja) i vanrednih poreza »avarizi divanije« i »tekalifi urfije«. U starom defteru selo je zavedeno kao »derbend«, pa je na objašnjeni način zapisano i u novi defter«.

Za kasabu Gornja Kloka, drugi naziv Yajtse-i cedit ili Jenice-i Jaytse, ili Jaytse Jenicesi tj. Novo Jajce, doslovno se kaže: »Zemini Mehmeda sina Nesuhova, Mehmed-bega, Huseina i Miloša, u posjedu hadži-Mustafe, age carskog dvora, odsjekom (oporezovana paušalno) 300 akči. Spomenuti aga je na navedenim zemnima (zemljištima) podigao uglednu džamiju, karavansaraj i dućane, pa je uspostavljen pazarni dan petkom. Kada je bosanski vilajet ponovo popisivan, dostavljen je carski ferman u trećoj dekadi

mjeseca sfera 998 — 30. XII 1589—8. I 1590. U njegovom srećnom sadržaju se kaže da je selo Gornja Kloka drugi naziv Yajtse Yanicesi (Novo Jajce) u jajačkom kadiluku-serhad (krajina, granica) teško prohodno i opasno mjesto. U njemu je podignuta časna džamija, karavansaraj i dućani. Za stanovništvo zemlje, putnike i trgovce je korisnije da postane kasaba, pa su age, ratnici i narod te pobjedonosne krajine zamolili da postane kasaba. Mevlana (naš mula) jajački kadija izdao je i'lam (proglas) da se narod sa porodicama doseljava izvana (okoline) i oni su zamolili da se izda carski ferman da se naseljenicima ne prave smetnje. Carski divan (kancelarija) izdao je carski ferman i spomenuto mjesto je postalo kasaba; Carska defterhana (uprava za carska imanja i prihode) izdala je i drugi carski ferman pod navedenim datumom i spomenuto mjesto se oslobađa vanrednih nameta da bi se podiglo i razvilo. Ukratko, onima koji dođu iz nesjedilačkih mjesta i nasele se, neka beglerbezi ne nameću godišnjeg poreza »sağun«, »čerahor«, niti druge običajne namete (tekalif-i urfiyye) i neka se oni ne preopterećavaju. Ferman je izdat i gore navedeni zemini (zemljišta) i kasaba popisani su da bi vakuf godišnje ubirao po 300 akči, i to je zavedeno u novi defter«.

Smatramo svrsishodnim da ovdje spomenemo i to da su sačuvani i »šamadani« (svijećnjaci) Kizlaragine džamije u Mrkonjić-Gradu, koji su, kako se vidi iz natpisa na njima, napravljeni 1001 = 1592—3. g., dakle prije legalizovanja vakufname.

O nastanku Mrkonjić-Grada opširnije vid.: Adem Handžić, *O formiranju nekih gradskih naselja u Bosni u XVI stoljeću*, POF XXV, Sarajevo, 1976, 156—164. O šamadanima u Kizlaraginoj džamiji vid.: Salih Trako, *Natpisi na šamadanima Kizlaragine džamije u Mrkonjić Gradu*, Anali Gazi Husrevbegove biblioteke, VII, Sarajevo 1981.

ما فيه جرى عندى نطقه الفقير مصطفى بن يوسف
المولى بيايچه و نوه سل عفى عنهم
سبب تحرير كتاب و موجب تسطير خطاب بودر كى
در سعادتن بالفعل سراى عامره اغاسى اولان الحاج
مصطفى اغا حضرتلى ارمى يدندن مولانا يايچه قاضيسنه
خطابا حكم شريف عاليشان وارد اولوب مضمون عاليشاننده
قضاء مزبوره تابع كورنه قلوقة نام ديكر يكيجه، يايچه نام
قرية، توابعندن اولان محله، قوپيهويك و هوكنه نام چفتلكى
سرحد معمورده اولماغله زياده صعب و مخوف اولماغين
قدوة الخواص و المقربين عمدة اصحاب العز و التمكين
معتمد الملوك و السلاطين المختص بمزيد عناية الملك
المعين سراى عامرم اغاسى حاجى مصطفى اغا زيد قدره
مسجد و كاربان سراى بنا ايلدوكى محله قصبه اولماسى
اهناء سبيله و تجار و مسافرينه و اهالى، مملكته هر
وجهله انفع اولماغين سرحد معمورده اهاليلرى و ولايت خلقى
چفتلك مزبور شوابعيله قصبه اولماسن رجا ايلدوكلرندن ماعدا
مشار اليه راخى مراد ايدنمكين خارجدن كلوب توطن
ايلينلره دخل و تعرض اولنميوپ و چفتلك مرقومك توابعندن
اولان محلاتيله قديمدن حد و سنورلى تحديد و تبیین
اولنه ديو بو حقيره خطابا فرمان بيورنماغى قدما، مملكست
و اعيان ولايت و اغايان سرحد و سائر اطرافنده اولان قرا
اهاليلرهنك ثقاتندن جم غفير ايله محل مامورك اوزرينه بو
فقير واروب بنفسه واروب اهل وقوف ولايت تعيينيله كزىلوب

كوردكده اول نهر قلو قعدن پروانه خواجمنك اوى التى
 يانندن ديك يوقارى كوچك دره ايله ابراهيم نام سپاهسى
 چفتلكك برى طرفندن دره ايله ديك يوقارى پريويو ديمكده
 معروف باير باشنه اندن چقور ايله ويرج ليوواجميه اندن
 كول حصاره كيدن طريق غلصه اندن يوليله قريه مغال دول
 سنوريله كيدوب نوارىخه ديمكده معروف محله اندن ديك
 يوقارى ليسنده چتاللو طاشه قوقتو برده نام يايلاق كه
 ابتدا طاش التندق اتان صودن پشتلو نام محله اندن
 باوروو ويريلو نام صويه اندن پوغانوه پوليميه اندن
 پودراوجيه قايناغندن اتان صويه اندن صرت صيره
 برايونك اولرينه اندن يوقارىكه پونوره و پونوردن قاميوال
 چفتلكنه اندن پوصى بيرينه اندن طاش التنده صو واردر
 اول صويه اندن كافرى مشادلره اندن قديمى اسكي يولجه
 خسرو چايرينه اندن غراب ياننده فى لوقومه اندن ~~خوبه~~
 خروسته ايله پرمزيدك اولرينك اوزرى يانندن صرتله
 قوپيهويك ديكلىله دكرمنلره اندن ديك اشاغى قلو قه
 دره سيله محمد بن بالى اوينه واروب نهايت بولور
 بو حدود ايچنده محدود اولان بير قديمى قصبه
 اولمق فرمان بيوريلان كويلكلرك كه حالامصطفى اغا
 حضرتلرينك حفتلكى ديمكده معروفدر جوانب اربعه سندن
 دخل و تعرض ايدر كمنه دخى اولميو ب جمله سنك
 محضرلرنده تحديد و بيان و علايم وضع اولنوب و ذيل
 كتابده اساميلرى مسطور اولان مسلمانك شهادتلىله
 معلوم اولدقدنصره تحديد اولنوب و لاجل التمسك
 بو حروف كتب اولنوب يد طالبه وضع اولنديكى لى
 الاحتياج اساس قيل و قال و قاطع عروق اشكال اوله
 جرى ذلك و حرر فى اواسط ربيع الاخر سنة تسع
 و تسعين و تسعمائة

شہود الحـال	
فخرالزعماء رمضان بيك	غلام شاہی محمد بيك
حسين چلبى الخطيب	حسام خليفه الخطيب
كاتب حاجى قورد على	كاتب عثمان بن غازى
يوسف خواجه الخطيب	بالى بن نصوح
قورد سپاهى بن على	طوراق سپاهى
مصطفى برادرش	پروانه خواجه الخطيب
ولى صوباشى بن براق	حسين بن پيرى سراوده
غضنفر بن فرهاد	محمد بن يحيى (١)
سيد بن عبدالله	محمد بن بـالى
مراد بن فرهاد	محمد بن اشيك
ابراهيم سراوده	حسن بن مصافى بيوك باش (١)
محمد بن مصطفى (١)	اوسته حسن بن على
ابراهيم سپاهى	الحاج حسين بن عبدالله
على سپاهى	على چباوش
حسن بن بـالى	و غيرهم

(Prevod):

Ono što je u dokumentu (zapisano) dogodilo se preda mnom. Ovo je napisao siromah Mustafa sin Jusufa, kadija u Jajcu i Novoselu — neka su im obojici grijesi oprošteni!

Uzrok pisanja ovog dokumenta i povod nizanja u retke ovog teksta je slijedeći:

Od istinski aktivnog age carskog dvora (doslovno »vrata sreće«) iz Istanbula, njegove ekscelencije hadži Mustafa-age, a posredstvom (iz ruku) njegova čovjeka (sluge, službenika), stigao je uzvišeni časni pisani carski ferman našem muli, jajačkom kadiji. U njegovom uzvišenom sadržaju se kaže: Njegov čifluk po imenu mahale Kopjević i Hoćune,

koje pripadaju naselju Gornja Kloka, drugi naziv Jenidže Jajce, a koje pripada spomenutom kadiluku, nalaze se u uređenoj i naseljenoj krajini i one su teško prohodne i opasne. Uzor odličnika i (carskih) privrženika, stub uglednih i moćnih, pouzdanik vladara i sultana, onaj koji je odlikovan velikom pažnjom i dobrotom Vladara koji svakom pomaže (božjom dobrotom), aga moga carskog dvora hadži Mustafa-aga — neka mu se vrijednost uveća — podigao je tu mesdžid i karavansaraj. Stanovnici naseljene krajine i narod vilajeta zamolili su da na spomenutom čiftluku, sa svim što tome pripada, nastane kasaba, jer je u svakom pogledu korisnije i za putnike, i za trgovce, i za goste namjernike, i za stanovnike pokrajine. Osim toga, i spomenuti (aga carskog dvora) je zatražio da se onima koji izvana dolaze i koji se naseljavaju ne sprečava naseljavanje i neka se jasno označe starinske granice i međe spomenutog čiftluka i mjesta koja mu pripadaju. Ovom poniznom robu (tj. kadiji) izdat je pismeni ferman da dođe na određeno mu mjesto sa skupinom ljudi koja se sastoji od starih ljudi toga kraja, ajana vilajeta, krajiških aga i vjerodostojnih stanovnika okolnih sela, pa sam ja lično došao i određivši poznavaoce prilika tog vilajeta, prošli smo kroz sva mjesta i izvršili uvid (kako slijedi):

Prvo, od rijeke Kloke pokraj donje strane kuće Pervane hodže uz uspon malom dolinom sa ove strane čiftluka Ibrahima-spahije uz dolinu do na vrh brežuljka zvanog Pirivojo (?); odatle usjekom do Vrh Lipovače; odatle do javnog puta koji vodi prema Golhisaru (danas Jezero); odatle putem idući granicom sela Magaljdol do mjesta zvanog Nova Ranča; odatle strmim usponom do Raspuknutog Kamena (Čatallu Taš) na Lisini i pasišta zvanog Kokotno Brdo (?) koje počinje od tekuće vode koja teče ispod kamena do mjesta zvanog Pištelo (?); odatle do vode zvane Javorovo Vrilo; odatle do Poganova Polja; odatle do tekuće vode koja teče iz izvora Podrašnice; odatle grebenom do Brajovića kuća (?); odatle do Gornjeg Ponora, a od Ponora do čiftluka Kamival (?); odatle do Busije; odatle do vode koja se nalazi pod kamenom; odatle do đaurskih mašeta; odatle starim putem do Husrevova čaira; odatle do Kasimova čaira; odatle do čaira Miladinova sina; odatle do lokve kraj graba; odatle grebenom iznad kuće Hrustine (?) i Purmezida (?) do stupa (valjavica) i mlinova Kopjević-Sela; odatle niz usjek dolinom Kloke do kuće Mehmeda sina Balije, gdje se završava. U ovim granicama omeđeno područje, to su selišta za koja je ranije došao ferman da postanu kasaba, a koja se sada zovu Čiftluk njegove visosti Mustafa-age. Neka se niko ne miješa i ne suprotstavlja se ni sa koje strane. Ona su sva u ovom mahzaru (dokumentu) omeđena, opisana i postavljena su znakovi međaši. Granice su utvrđene nakon što se to ustanovilo na osnovu uvida i svjedočenja muslimana čija su imena potpisana ispod dokumenta. Ovaj tekst je napisan radi dokazivanja i dat je u ruke zainteresovanom da bi u slučaju potrebe poslužio kao osnov rasprave koji će presjeći žile svakog nesporazuma. Dogodilo se i zapisano u drugoj dekadi mjeseca rebiulahira 999 = 6.—16. II 1591. godine.

P r i s u t n i :

Ponos zaima Ramadan-beg	Mehmed sin Jahje
Gulami šahi Muhammed-beg	Sejdin sin Abdulaha
Husein-čelebi, hatib	Mehmed sin Balije
Husam-halifa, hatib	Murad sin Ferhada
Katib hadži Kurd Ali, zaim	Muhammed sin Ešika (?)
Katib Osman sin Gazija	Ibrahim odabaša
Jusuf-hodža, hatib	Hasan sin Mustafe, buljukbaša
Bali sin Nesuha	Mehmed sin Mustafe
Kurd sin Alije, spahija	Usta (majstor) Hasan sin Alije
Durak, spahija	Ibrahim spahija
Mustafa, njegov brat	Hadži Husein sin Abdulaha
Pervane-hodža, hatib	Ali-spahija
Veli subaša sin Baraka	Ali-čajuš
Husein sin Pirije, odabaša	Hasan sin Balije i drugi
Gazanfer sin Ferhada	

R e z i m e

U ovom radu se objavljuje originalni tekst na turskom jeziku i prevod na srpskohrvatski jezik »hududname« — dokumenta kojim se utvrđuju i navode međe čiftluka kizlarage Mustafe, visokog carskog dostojanstvenika na dvoru u Istanbulu. On je u svom rodnom selu Gornjoj Kloki na svom čiftluku osnovao bogat vakuf i time udario temelje nastanku kasabe Jajce Jenidže (Novo Jajce), koja će kasnije biti nazvana Varcar-Vakuf, a još kasnije 1924. i sve do danas Mrkonjić-Grad. Ovu hududnamu je izdao jajački kadija 1591. godine kao dokument punog vlasništva nad tim čiftlukom, na kome je kizlaraga Mustafa u svrhu vakufljenja podigao određene objekte i četiri godine kasnije, 1595. g., uvakufio ih i tako udario temelje današnjem Mrkonjić-Gradu. (Fotokopije ovjerenog prepisa Kizlaragine vakufname čuvaju se u Gazi Husrevbegovoj biblioteci u Sarajevu).

S u m m a r y

It is well known that, in accordance with Sheriat Law, a *vakif* (an endowment for charitable purposes) could only be created from personal goods/wealth, regardless of whether those goods were inherited, bought or given by the Sultan (in the latter case a document concerning the donation was issued). Before a *vakifname* (endowment charter) was drawn up, the competent Sheriat court had to confirm that the person who wanted to make an endowment was the real owner of the goods in question. If the founder of a vakf wanted to endow a plot of land, the court had to confirm and quote the precise borders of the property.

This paper gives the original text and a Serbo-Croat translation of the »*hududname*« (a document certifying the precise boundaries of a *çiftlik*) of a senior imperial official at the court in Istanbul, Hadži Mustafa, son of Mehmedbeg and Aiše hatun, who was born in the village of Gornja Kloka (probably in the first half of the 16th century). This village is present-day Mrkonjić Grad (in Bosnia) and the endowment laid the foundations for the town known as Yaytse Yenice (Novo Jajce) which was later to become Varcar Vakuf and, finally, in 1924, to be renamed Mrkonjić Grad. The *hududname* giving the precise boundaries of the vakf, was issued by the Jajce *kadi*, Mustafa, son of Yusuf, after an on the spot investigation by a commission. The document goes into great detail about how 29 distinguished persons took part in the investigation between 6 th and 16th Feb. 1591, i.e. four years before the drawing up and legalisation of the vakifname in Istanbul between 11th and 20th Feb. 1595. Kizlaraga Mustafa's vakifname, or more precisely a photocopy of a certified copy of the vakifname (1591) is kept in Gazi Husrevbeg library, index no. 263. According to this authorised copy, the vakifname has been prepared for publication in a special book of dating 16th-century vakifnames which will be published by the Sarajevo Oriental Institute.

